

ТЕОРЕТИЧНЕ ОБҐРУНТУВАННЯ ФІНАНСОВОЇ ПОЛІТИКИ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

У статті досліджено фінансову політику у забезпеченні інноваційного розвитку економіки України.

Ключові слова: інновація, інноваційний розвиток, фінансова політика, економіка, інноваційна сфера, державна політика, інноваційна політика.

В статті досліджено фінансову політику в забезпеченні інноваційного розвитку економіки України.

Ключевые слова: инновация, инновационное развитие, финансовая политика, экономика, инновационная сфера, государственная политика, инновационная политика.

The article examines fiscal policy in promoting innovation development of Ukraine's economy.

Keywords: innovation, innovative development, financial policy, economics, innovations sphere, public policy, innovation policy.

Актуальність. Формування фінансової політики інноваційного розвитку відбувається за наявності певної стратегії. Стратегічний курс інноваційного розвитку передбачає визначення і реалізацію комплексу конкретних заходів щодо сприяння науково-технічному прогресу з метою структурної перебудови економіки на базі високих технологій, скорочення енерго-, матеріало- і трудомісткості виробництва, підвищення конкурентоспроможності промисловості.

Інноваційна переорієнтація економіки потребує розробки концепції відповідної фінансової політики, яка передбачає визнання за наукою провідної ролі в системі продуктивних сил, активізацію інноваційної діяльності підприємств, прискорення та інтенсифікацію науково-технічного прогресу, зменшення діапазону між рівнями соціально-економічного розвитку регіонів та країн.

Ступінь дослідження. Дослідження інноваційної політики та розвитку держави і регіону, інноваційні форми регіонального розвитку викладено у працях таких вчених як Н.І. Іванової, Л.І. Нейкова, А.А. Пересади, С. Покропивного, Д.М. Стеченко, Р. Фатхутдінова, Д.М. Черваньова та ін.

Мета написання статті полягає у теоретичному обґрунтуванні фінансової політики у забезпеченні інноваційного розвитку економіки України.

Виклад основного матеріалу. Для теоретичного обґрунтування фінансової політики, в першу чергу, слід визначитись із поняттями «інновація», «інноваційний розвиток», «фінансова політика»

Термін "інновація" як нову економічну категорію ввів у науковий обіг австрійський (пізніше американський) вчений Йозеф Алоїз Шумпетер (1883-1950) у першому десятилітті ХХ століття. У своїй роботі "Теорія економічного розвитку" (1911 р.) Й. Шумпетер вперше розглянув питання нових комбінацій змін в економічному розвитку (тобто питання інновації) і дав повний опис інноваційного процесу. Він виділив п'ять типів нових комбінацій змін або інновацій:

- виробництво нового продукту, чи відомого продукту в новій якості;
- впровадження нового методу виробництва;
- залучення для виробничого процесу нових джерел сировини;
- освоєння нового ринку збуту;

- впровадження нових організаційних форм.

Інновації, за Й. Шумпетером, - це не просто нововведення, а новий чинник виробництва [6].

Слово «innovation» з англійської мови означає «введення нового, відновлення». Впровадження нового в господарську діяльність визначається як нововведення. З моменту прийняття рішення про впровадження новація набуває нової якості і стає інновацією. Невід'ємна властивість інновацій - науково-технічна новизна та можливість практичного застосування у виробництві.

На думку А.А. Пересади [1, С. 160], інновація - це процес доведення наукової ідеї або технічного винаходу до стадії практичного використання, що приносять дохід, а також пов'язані з цим процесом техніко-економічні та інші зміни у соціальному середовищі. Таким чином, інновація повинна задовольняти ринковий попит, мати новизну і приносити прибуток виробнику.

Угорський вчений Б. Санто вважає, що інновація - це такий суспільно-техніко-економічний процес, який через практичне використання ідей і винаходів приводить до створення кращих за своїми властивостями виробів, технологій, і у випадку, якщо інновація зорієнтована на економічну вигоду, прибуток, її поява на ринку може дати додатковий дохід [3].

Згідно з міжнародними стандартами, інновація визначається як кінцевий результат інноваційної діяльності, що втілений у вигляді нового чи вдосконаленого продукту впровадженої на ринку, або вдосконаленого технологічного процесу, що застосовується в практичній діяльності, або в новому підході до соціальних послуг. Підготовка, обґрунтування, освоєння і контроль за впровадженням нововведень є інноваційною діяльністю (інноваційним процесом), яка визначається як послідовність подій, під час яких інновація вириває від ідеї до конкретного продукту, технології, структури або послуги і розповсюджується у господарській практиці і суспільній діяльності.

Інноваційна діяльність, за С. Покропивним, — це процес, спрямований на розроблення й реалізацію результатів закінчених наукових досліджень і розробок або інших науково-технічних досягнень у новий чи вдосконалений продукт, реалізований на ринку, у новий чи вдосконалений технологічний процес, використовуваний у практичній діяльності, а також зв'язані з цим додаткові наукові дослідження й розробки [2, С.24].

У працях Р. Фатхутдінова інноваційна діяльність розуміється як діяльність, спрямована на використання й комерціалізацію результатів наукових досліджень і розробок для розширення й відновлення номенклатури та поліпшення якості продукції, що випускається (товарів, послуг), удосконалювання технології їхнього виготовлення з наступним упровадженням і ефективною реалізацією на внутрішньому й закордонному ринках (це стосується також інноваційно-шведицької діяльності) [4].

За визначенням Д.М. Черваньова та Л.І. Нейкова, інновація - це техніко-економічний процес, який, завдяки практичному використанню продуктів розумової праці - ідей і винаходів, приводить до створення кращих за властивостями нових видів продукції та нових технологій, які, з'явившись на ринку як нововведення, можуть дати додатковий дохід [5, С. 25].

Під терміном «Інноваційна діяльність» ряд учених вбачає діяльність, спрямовану на пошук можливостей інтенсифікації виробництва та задоволення суспільних потреб у конкурентоспроможних товарах і послугах завдяки використанню науково-технічного та інтелектуального потенціалу.

Так, у Законі України «Про інноваційну діяльність» знаходимо таке визначення поняття «інноваційна діяльність» — діяльність, що спрямована на використання й комерціалізацію результатів наукових досліджень та розробок і зумовлює випускна

ринок нових конкурентоздатних товарів і послуг.

Я. А. Жаліло та інші українські автори показали інноваційну природу сучасних чинників забезпечення конкурентоспроможності економіки й на основі аналізу інноваційної діяльності визначили певні шляхи її активізації та окреслили загальні контури інноваційної моделі розвитку національної економіки.

Невід'ємним елементом інноваційної діяльності у всьому світі виступає держава. Держава виступає як координуюча стратегічна зв'язка в процесі планування і розвитку галузі. Потенціал держави в економічно розвинених державах величезний і його роль (особливо після розвитку фінансової кризи) в усіх областях економіки росте.

Сучасне ринкове господарство характеризується переходом до інноваційного розвитку, що став закономірним результатом еволюційного процесу, обумовленого тимчасовим характером інноваційної ренти, «нагородою», що являється свого роду, для інноваторів, першими що освоїли нововведення і мають на них монополію, і що полягає в зміні одного інноваційного циклу іншим. Процес переходу, що постійно поновлюється в масштабах товариства, від одного інноваційного циклу до іншого і характеризує, на наш погляд, інноваційний розвиток економіки. Такий розвиток припускає визначення цілей і шляхів їх досягнення, історичних тенденцій, що склалися під впливом, що проявляється у формуванні ряду глибинних властивостей соціально-економічної системи, і пов'язане з виробленням стійкої реакції на потреби і умови розвитку товариства [3, С. 45], і відрізняється, по-перше, виключно інтенсивним характером, що супроводжується підвищенням ефективності виробництва на основі інновацій, що охоплюють основні структурні ланки економіки і товариства, - продуктивні сили, економічні стосунки, і, по-друге, приростом виробництва, що складається в основному з продукції тих галузей, які визначають технологічний прогрес і обслуговують потреби людини.

Проте, на нашу думку, в процесі аналізу інноваційного розвитку економіки необхідно спиратися не лише на існуючі теоретичні положення, але і на сформульований В. В. Леонтьєвим принцип, згідно з яким «економічні поняття безглузді і можуть лише вводити в оману, якщо відповідні процеси не можна оцінити реально, за допомогою економічної практики». Ефективність підходу, запропонованого В. В. Леонтьєвим, забезпечується виявленням сукупності ознак інноваційного розвитку національної економіки і правильним вибором показників, що комплексно характеризують положення з інноваційним розвитком тієї або іншої країни. Вивчення робіт, присвячених інноваційному розвитку економічних систем, дозволяє виділити основні ознаки, властиві інноваційному розвитку економіки. До них ми відносимо:

- зростання ролі науки в забезпеченні соціально-економічного розвитку, а також закономірне зростання інтеграції науки і виробництва;
- корінний стрибок інноваційної активності економічних агентів;
- випереджаюче зростання вкладень в нові знання і інновації над зростанням вкладень в основний капітал, що припускає посилення інноваційної орієнтації інвестицій;
- зростання ролі і значення нематеріальних активів, інтелектуального і людського капіталу, збільшення кількості осіб, зайнятих у сфері виробництва і освоєння нових знань і інновацій;
- активізацію наукової діяльності, націленої на отримання нових знань і забезпечення їх прикладного характеру;
- розширення ресурсної бази інноваційної діяльності;
- зміна імперативів господарської діяльності і мотиваційних критеріїв її здійснення, закріплення тісного зв'язку рівня конкурентоспроможності і ефективності господарської діяльності з рівнем інноваційного розвитку;

- розширення і підвищення значущості інноваційних(нецінових) компонентів конкуренції;

- активне регулювання інноваційної активності економічних агентів з боку держави, підтримку інновацій і винахідництва.

Крім того, услід за А. Фолом'євим додатково можна виділити три комплексні ознаки інноваційного типу розвитку господарських систем:

- 1) новаторські цілі діяльності, її інноваційні результати в кожному періоді розвитку в порівнянні з попереднім;

- 2) інноваційні засоби досягнення новаторських цілей, тобто постійно оновлювана технологічна база;

- 3) сукупність внутрішніх і зовнішніх умов, що дозволяють забезпечувати інноваційну націленість виробництва на постійній відтворювальній основі [6].

Аналіз рівня інноваційного розвитку української економіки, визначення його позитивних і негативних тенденцій дозволяє нам зробити висновок, що основний імператив в цій сфері повинен залишитися за державним регулюванням, особливо в частині процесної складової, і перейти до дослідження ролі держави в інноваційному розвитку економіки.

Держава зацікавлена у розробці і впровадженні інновацій, передусім технологічних, вона формує такі умови для суб'єктів господарювання, в яких би вони у своєму самостійному виборі напряму діяльності тяжіли до інноваційної діяльності. В інноваційній сфері підприємці втягнені у новий вид конкуренції - технологічну. Вони зобов'язані встигати за швидкою заміною старої техніки на нову, і заміна ця все прискорюється. Науково-технічна діяльність, на відміну від інших, дозволяє сформулювати умови не тільки нового виду конкуренції, а й кооперації, співпраці, об'єднання зусиль. Держава, з одного боку, має захищати конкурентне середовище, а з іншого, - підтримувати співробітництво у створенні нових технологій, оскільки технологічна конкуренція надзвичайно виснажлива і неефективна для суспільства, і держава має організовувати відповідний правовий та інституційний простір для підприємств-інноваторів.

Державна підтримка інноваційної сфери не є благодійною чи економічно невмотивованою акцією, а ґрунтується на виключно економічному розрахунку максимізації національного доходу.

Серед головних економічних функцій держави науковці виділяють такі: законодавче забезпечення функціонування ринкової та бюджетної систем; захист конкурентного середовища; перерозподіл національного доходу та багатства; вплив на перерозподіл ресурсів із метою зміни структури зайнятості та інфляції; стимулювання економічного зростання. Економічні функції держави реалізуються через економічну політику, що є системою макроекономічних цілей та засобів і методів їх досягнення.

Головними функціями держави в інноваційній сфері, як показав аналіз є законодавче забезпечення її функціонування і розвитку; захист конкурентного середовища в інноваційній сфері; формування умов для нарощення національного багатства та максимізації національного доходу; вплив на перерозподіл ресурсів із метою досягнення прогресивної структури зайнятості; стимулювання активізації суб'єктів інноваційної діяльності задля економічного зростання тощо. Як держава реалізує економічні функції через економічну політику, так реалізація функцій держави в інноваційній сфері відбувається через її інноваційну політику у складі економічної політики.

Серед головних завдань державної інноваційної політики: формування нормативно-правової бази у сфері інноваційної діяльності; створення умов для розвитку і збереження науково-технічного та інноваційного потенціалу; фінансова

підтримка інноваційної діяльності; сприяння розвитку інноваційної інфраструктури; інформаційне забезпечення суб'єктів інноваційної діяльності; створення умов для розвитку інноваційної діяльності; підготовка кадрів у сфері інноваційної діяльності.

Державна інноваційна політика як складова економічної політики визначає головні цілі розвитку інноваційної сфери та здійснює вибір і застосування адекватних інструментів впливу для їх досягнення.

Об'єктом державної інноваційної політики виступає інноваційна сфера країни, її формують відносини між суб'єктами інноваційної діяльності під час її провадження. Результатом державної інноваційної політики виступають цілі розвитку інноваційної сфери, що відображають різницю між дійсним рівнем розвитку інноваційної сфери та бажаним.

Як зазначають Іванов О.В. та Сумак Н.А., забезпечення інноваційного розвитку регіонів має здійснюватися за такими основними етапами:

- формування і законодавче закріплення державної політики підтримки інноваційного розвитку регіонів;
- формування ефективно діючої регіональної інноваційної інфраструктури;
- розроблення програм інноваційного розвитку конкретних регіонів з урахуванням пріоритетних напрямів інноваційної діяльності регіонального рівня;
- реалізація програм інноваційного розвитку регіонів з поточним корегуванням.

Реалізація механізму регіонального регулювання інноваційної діяльності передбачає виокремлення ряду завдань або цілей, що поставлені регіональними органами влади, які можна розмежувати на стратегічні, проміжні та поточні. Всі вказані цілі вирішуються за допомогою використання відповідного набору методів та заходів регулювання інноваційної діяльності[2].

Методи реалізації інноваційної політики залежно від способу впливу можна розмежувати на правові, адміністративні та економічні. При цьому розрізняють прості методи, що передбачають один із способів впливу, і складні, які об'єднують в собі всі три способи .

Важливою складовою механізму регулювання інноваційної діяльності є застосування управлінських та фінансових важелів, дія яких направлена на активізацію інноваційних процесів. Використовуючи систему прямих та непрямих важелів впливу, держава регулює економічні умови інноваційної діяльності та визначає «правила гри» для всіх інститутів, що задіяні у інноваційній сфері. Непрямі важелі регулювання створюють умови для діяльності господарюючих суб'єктів та їх зацікавленості у впровадженні інновацій і виступають у таких формах, як податкове регулювання, цінова і фінансово-кредитна політика, державні замовлення тощо. Державне регулювання інноваційної діяльності здійснюється за допомогою правових, економічних та соціальних заходів.

До заходів прямого державного регулювання інноваційної сфери належать надання фінансової допомоги у вигляді інвестиційних надбавок, субсидій, дотацій, позичок на реалізацію пріоритетних інноваційних проектів та програм тощо. Традиційним інструментарієм прямого державного регулювання інноваційної сфери виступає розроблення державою нормативних актів, положень, інструкцій, що безпосередньо впливають на діяльність господарюючих суб'єктів. Особливо важливими є законодавчі і нормативні акти з питань оподаткування, інноваційної та інвестиційної діяльності, організаційно-правових форм діяльності тощо.

Фінансова політика є однією з складових частин економічної політики, мета якої спрямована на досягнення економічної стабільності та прогресу в умовах оптимального рівня основних макроекономічних показників.

Науковий загал, найчастіше розглядає фінансову політику як економічну категорію, яка відображає систему цілеспрямованих заходів з досягнення державою певної мети. Так, В.М. Федосов та інші відстоюють думку, що через фінансову

політику відбувається вплив фінансів на економічний і соціальний розвиток суспільства. О.Д. Василик вважає, що фінансова політика держави, це "досить складна сфера діяльності законодавчої і виконавчої влади, яка включає заходи, методи і форми організації та використання фінансів для забезпечення її економічного і соціального розвитку".

Так, метою фінансової політики, - як зазначає О.Д. Василик, - є оптимальний розподіл ВВП між галузями народного господарства, соціальними групами населення, територіями. Саме на цій основі забезпечується стійке зростання економіки, удосконалення її структури, створення умов для розвитку державних установ, господарських суб'єктів і населення

Професор Василик О.Д. вказує, що своє конкретне вираження фінансова політика знаходить в чинній системі мобілізації фінансових ресурсів та їх використанні для задоволення різноманітних потреб держави, підприємницьких структур і населення. До того ж він виділяє її складові частини: бюджетну, податкову, кредитну, грошову, інвестиційну політику, не обходячи увагою деякі напрямки в галузі страхування, державного боргу, фондового ринку та співробітництва з міжнародними фінансовими організаціями.

Український вчений-фінансист М.І. Мітіліно в праці "Основи фінансової науки" проводить думку про те, що між державою та її громадянами відбувається угода, в якій держава задовольняє певні потреби громадян, а останні сплачують за це певну суму грошей у формі податків. І порядок дії цієї угоди здійснюється за певними правилами, що встановлюються державою і проводяться за допомогою фінансової політики³⁴. Політичний і фінансово-економічний словник О. Сліпушко характеризує фінансову політику як систему заходів у сфері фінансів з метою цілеспрямованого впливу держави на розвиток фінансово-кредитної системи і національної економіки загалом. Опарін В.М. в навчальному посібнику "Фінанси (загальна теорія)" з теоретичної точки зору не розглядає окремо поняття фінансової політики, а в контексті моделей фінансових відносин у суспільстві, підкреслюючи, що в основі моделі розподілу і перерозподілу ВВП виступає роль і місце в ній держави. Тобто розподіл і перерозподіл відбувається не тільки на рівні держави, а й охоплює всі сфери суспільства, але при пріоритетній ролі держави.

У вітчизняній науковій літературі дефініція "фінансова політика" інтерпретується з різних позицій. Наприклад, П.І. Юхименко зазначає, що фінансова політика держави - це частина (підсистема) її економічної політики, яка є сукупністю законодавчих і нормативних актів, бюджетно-податкових, інших фінансових інструментів, інститутів та заходів державної влади, котрі згідно із законодавством мають повноваження щодо формування й використання фінансових ресурсів держави та регулюють фінансово-кредитні потоки у секторах економіки відповідно до стратегічних і тактичних цілей державної економічної політики [1].

В.І. Оспіщева та О.П. Близнюк при визначенні економічної сутності фінансової політики акцентують увагу на тому, що фінансова політика, з одного боку, є складовою економічної політики держави, у якій конкретизуються головні завдання економіки країни, визначається загальний обсяг фінансових ресурсів держави, а з іншого боку, фінансова політика - є відносно самостійною сферою діяльності держави, найважливішим засобом реалізації політики держави у будь-якій сфері суспільної діяльності.

І.О. Петровська та Д.В. Клиновий зазначають, що фінансова політика - це спосіб впливу фінансових відносин на економічний і соціальний розвиток суспільства, який знаходиться в безпосередній залежності від характеру виробництва і сутності виробничих відносин, проявляється в системі форм і методів мобілізації фінансових ресурсів та їх розподілі. Ковальов В.В. вважає, що фінансова політика — сукупність

цілеспрямованих дій з використанням фінансових стосунків(фінансів), тобто — сукупність державних заходів по використанню фінансових стосунків для виконання державою своїх функцій.

На думку Яфінович О.Б., за своєю сутністю фінансова політика - це державне регулювання у сфері організації фінансових відносин і фінансової діяльності.

Узагальнюючи погляди вчених щодо трактування економічної сутності дефініції "фінансова політика", приєднаємось до думки, що фінансова політика держави — це визначений урядом напрямок діяльності, що передбачає цілісну сукупність організаційних, правових, інформаційних, інших заходів, спрямованих на ефективне формування фінансових ресурсів держави, їх розподіл, раціональне використання і контроль відповідних фінансових потоків за допомогою використання потенціалу фінансової системи та забезпечення функціонування фінансових механізмів.

Основа фінансової політики — стратегічні напрями, які визначають довгострокову і середньострокову перспективу використання фінансів і передбачають рішення головних завдань, витікаючих з особливостей функціонування економіки і соціальної сфери країни. Одночасно з цим держава здійснює вибір поточних тактичних цілей і завдань використання фінансових стосунків. Усі ці заходи тісно взаємозв'язані між собою і взаємозалежні.

Завданнями фінансової політики є:

- забезпечення умов для формування максимально можливих фінансових ресурсів;
- встановлення раціонального з точки зору держави розподілу і використання фінансових ресурсів;
- організація регулювання і стимулювання економічних і соціальних процесів фінансовими методами;
- вироблення фінансового механізму і його розвиток відповідно до цілей, що змінюються, і завдань стратегії;
- створення ефективної і максимально ділової системи управління фінансами.

Як зазначає Яфінович О.Б., особливість фінансової політики, що реалізує інноваційний розвиток, полягає у створенні умов і механізмів, які б стимулювали суб'єктів, що реалізують інноваційний проект до бачення перспектив отримання результату від реалізації інноваційного продукту.

На думку Яфінович О.Б., головними стратегічними цілями фінансової політики держави повинні стати наступні:

- забезпечення фінансової стабільності як головної умови і перспективності функціонування окремих суб'єктів;
- визначення стабільних і зрозумілих умов функціонування і взаємовідносин між окремими суб'єктами ринку, включаючи державу;
- створення вільного конкурентного середовища з рівними правами і законодавчо визначеними правилами гри для всіх його суб'єктів;
- фінансове забезпечення умов і створення сприятливого інвестиційного клімату[7].

Гуменюк Д.О. вважає, що функції держави в системі фінансового механізму розвитку інновацій полягають у визначенні видів діяльності, які виступають об'єктом стимулюючого впливу держави; вибору відповідного інструменту державного стимулювання; участі у становленні системи партнерських відносин між державою і приватним сектором, яка дозволить стимулювати залучення інвестицій в інноваційну сферу. Стимулювання державою виявлення можливостей активізації інвестиційного, кредитного та фінансового забезпечення розвитку інновацій, поєднання різних методів та форм залучення фінансових ресурсів із різних джерел дозволить домогтися вагомих результатів науково-технічної та інноваційної діяльності.

Зарубіжний досвід і існуюча практика свідчать, що під впливом інноваційних процесів змінюється також структура економіки. За рахунок зростання ефективності використання ресурсів частина їх перерозподіляється в інші сфери діяльності.

До того ж інновації виступають безпосередньою причиною виникнення одних виробництв і галузей, а також поступового відмирання й зникнення інших. Інновації змінюють і економічну організацію суспільства. З'являються нові елементи в спектрі основних господарських структур (наприклад, венчурні фірми), трансформуються зміст їхніх взаємозв'язків. Відбуваються зрушення в структурі й реалізації різноманітних форм власності. Розвиваються технології управління. Вертикальні впливи в більшому ступені доповнюються горизонтальними зв'язками.

Відповідно змінюється й зміст власне державного регулювання економіки, що відбувається за рахунок істотного впливу інституціональних механізмів [3].

Розглядаючи функції держави в регулюванні економіки, доцільно виділити важливий аспект його діяльності - функціонування державної власності, що, у свою чергу, є основою реалізації функцій держави. У системі державного регулювання економіки її державний сектор займає особливе місце. З одного боку, він виступає як об'єкт державного регулювання в країні, де держава є повноважним власником і підприємцем, а з іншого боку - забезпечує реалізацію ряду рішень і заходів Уряду, що стосується комерційного сектора або зачіпає інтереси нації й економіки в цілому.

Варто також урахувати, що державний сектор економіки більш дієво реагує на залучення до економічного розвитку її інноваційного сектора, що поки знаходиться переважно в державній власності. Реалії свідчать, що вплив інноваційних процесів позначається не тільки на виробництві, але й практично на всіх аспектах громадського життя. Удосконалюється структура споживання як матеріальних благ, так і послуг. Розвивається політична культура. Динамічно змінюються правові, етичні й естетичні норми. Інноваційні процеси здобувають загальнодержавне значення в силу тотожності здатності нації до прогресу і її здатності продукувати і впроваджувати нововведення.

Висновки. Слід зазначити, що держава повинна створити всі необхідні умови по залученню підприємств у сферу НДДКР. В умовах підвищення державних видатків на НДДКР пропорційно повинна збільшуватися частка інноваційно активних підприємств, які також здійснюють фінансування витрат на НДДКР, тим самим забезпечуючи збереження структури фінансування даної сфери на користь останніх.

Література

1. Пересада А.А. *Управління інвестиційним процесом* / А.А. Пересада // - К.: Лібра, 2002. - 472 с.
2. Покропивний С.Ф. *Інноваційний менеджмент у ринковій системі господарювання* / С.Ф. Покропивний // *Економіка України*. — 2000. — № 2. — С. 24.
3. Санто Б. *Інновация как средство экономического развития* / Санто Б. ; пер. с венг. / под ред. Б В. Сазонова. - М. : Изд-во "Прогресс", 2000. - 325 с.
4. Фатхутдинов Р.А. *Інноваційний менеджмент = Innovatorymanagement: підручник для студ. вузів за фахом і напрямком «менеджмент»* / Р.А. Фатхутдинов. — М.: Бізнес- школа «Інтел-Синтез», 2003.
5. Черваньов Д.М. *Менеджмент інноваційно-інвестиційного розвитку підприємств України* / Д.М. Черваньов, Л.І. Нейкова. - К. : Вид-во "Знання", 2000. - 516 с.
6. Шумпетер Й. *Теория экономического развития (Исследование предпринимательской прибыли, кредита, процента и цикла конъюнктуры)*: пер. с нем. / Й. Шумпетер // - М.: Изд-во "Прогресс", 2002. - 453 с.
7. Яфінович О.Б. *Фінансова політика забезпечення інноваційного розвитку України*. - Рукопис. Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата

економічних наук за спеціальністю 08.04.01 - фінанси, грошовий обіг і кредит. – Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Київ, 2005.